

תשע"ו - WhatsApp - Bishalach

(1- ביאור ענין שם 'צבאות' - יחוד אוא"ס בכלים דבי"ע - על פי משל -

ביאור ענין השם 'צבאות' שהוא אחד השמות של הקב"ה:

פירוש מלת 'צבאות' לפי פשוטו הוא מלשון קבוצות של אנשי חיל. וכן הוא לגבי השם 'הוי' צבאות, וכמו שפירשו רז"ל (חגיגה טו, א): ה' צבאות שמו - אדון הוא בצבא שלו. היינו שהמלה 'צבאות' מתארת את ה'צבא' של הקב"ה. והכוונה היא על הנשמות והמלאכים שבעולם הבריאה, שהם בריאה חדשה ממש יש מאין.

ולמרות שהם נבראים מחודשים ולא התפשטות של אלקות (כמו עולם האצילות, שהוא "אלקות ממש" (תניא פמ"ט)), הנה, הנביאים המשיכו שיתלבש גם בהם אור אין סוף ב"ה בתכלית היחוד, כמו שהוא מתלבש בהכלים של אצילות, עד שע"י התלבשות זאת נקרא אור אין סוף המלוּבש בהנבראים של עולם הבריאה בשם 'צבאות', שהוא שם התואר, דהיינו שהוא עצמו הוא בחינת ה'צבאות' ממש כיון שהוא יתברך מתייחד עמהם.

כמשל יחוד הנשמה עם הגוף שהוא הכלי שלה, שנקרא שם 'אדם' על הנשמה המלוּבשת בגוף ביחוד אמיתי, ואין הגוף דבר נפרד בפני עצמו לקרותו בשם אחר, אלא הנשמה והגוף מיוחדים בתכלית היחוד לקרות האדם בשם 'אדם', שהוא שם התואר המתאר הנשמה המלוּבשת בהגוף, כי אין הגוף מהות בפני עצמו כלל עד שאינו עולה בשם דבר בפני עצמו כלל.

(ע"פ תורה אור שמות)

(2- הטעם ששם 'הוי' צבאות' מופיע בנביאים דוקא, ולא בחמשה חומשי תורה -

הטעם ששם 'הוי' צבאות' אינו מופיע בתורה אלא רק בנביאים, הוא: כי שם זה, כאמור לעיל, מורה על ירידת והתלבשות אור אין סוף ב"ה בכלים של עולמות בריאה יצירה עשיה, להתאחד עמהם כמו שהוא מתאחד עם הכלים של אצילות.

והנה, בזמנו של משה רבינו בני ישראל היו במעלה עליונה יותר, ולכן היו ראויים לקבל את התורה, שהוא דבר ה', כפי שהיא בשרשה באצילות. ואילו בזמן הנביאים מעמד ומצבם של בני"י ירד במאד, ולכן לא היו 'כלים' מתאימים לקבל את התורה כפי שהיא באצילות, אלא רק ע"י ירידתה למטה יותר לעולמות בריאה יצירה עשיה, אז היתה באה לפי ערכם ומדריגתם.

וזוהו שרק הנביאים השתמשו בשם זה 'הוי' צבאות', כי מורה על ירידה זו של אור אין סוף ב"ה למטה יותר בעולמות התחתונים של בריאה וכו'. כי בזמנם, כדי שהתורה - וכן תוכחת ה' ע"י הנביאים - אכן 'יגיעו' ויפעלו על בני"י, הוצרכה להיות ירידה כללית בהאור, כנ"ל.

ואם התורה היתה נשארה באצילות כמו בימי משה, אז לא היתה ב'עולם' שלהם כלל, ונמצא ש"היתה התורה בפני עצמה והאדם בפני עצמו, ואין לו שייכות אליה" (מאה"ז תקס"ה), וכאילו לא הגיע אליהם כלל דבר ה'.

(ע"פ תורה אור שמות)

(3- מדוע נאמר על חנה 'ותתפלל על ה', ולא 'אל ה' כלשון הרגיל -

כתיב בתפלת חנה (שמאל-א, י) 'ותתפלל על הוי"ה'. . . ותאמר הוי"ה צבאות, ויש לדייק מדוע נאמר 'על הוי"ה' ולא 'אל הוי"ה' שהוא לשון רגיל יותר.

והביאור הוא: ענין 'ותתפלל על הוי"ה' הוא הגורם לענין 'ותאמר הוי"ה צבאות'.

היינו, כאמור לעיל, ששם 'הוי' צבאות' מורה על ירידת והתלבשות אור אין סוף ב"ה בכלים של עולמות התחתונים בריאה יצירה עשיה, שבהם יש הרגשת הפירוד והמציאות העצמית (בניגוד לעולם האצילות), להתאחד עמהם כמו שהוא מתאחד עם כלים של אצילות.

והנה, אור אין סוף ב"ה הוא בלי גבול ואילו הכלים דבי"ע הם מוגבלים ומוגדרים, ויש להבין כיצד נפעל יחוד זה בין שני הפכים אלו - אלא זה נעשה בכח אורו יתברך הבלי גבול ממש, שלגביו שווים העולמות הכי עליונים עם העולמות הכי תחתונים, כמו שלגבי בלי גבול, מספר רבובת ומספר אחד שווים ממש היות שאינם בגדרו כלל, שבלי גבול אינו בגדר מספר.

כך, לצורך המשכה והתאחדות זו נדרש כח עליון זה שלמעלה באין ערוך מכל העולמות, שלגביו שווים אצילות עם בי"ע בהשוואה גמורה.

וזוהו 'ותתפלל חנה על הוי"ה', ש'תפלה' לשון התקשרות (כמו 'התופל [-מחבר] כלי חרס'), שהתקשרה לדרגה שלמעלה משם הוי"ה ('על' ולמעלה מהוי"ה), שזהו האור הבלי גבול, כדי לפעול ענין 'הוי' צבאות', המשכת אור אין סוף ב"ה למטה להתאחד עם הכלים הנפרדים של בי"ע.

(ע"פ תורה אור שמות)

(4- פירוש הפסוק 'מעונה אלקי קדם, ומתחת זרעות עולם' ע"פ חסידות -

כתיב 'מעונה אלקי קדם, ומתחת זרועות עולם', ופירושו לפי פשוטו: השחקים (הנזכרים בפסוק הקודם) הם המעון לאלקי קדם, שקדם לכל אלקים, ובירר לו שחקים לשבתו ומעונתו; ומתחת מעונתו כל בעלי זרוע שוכנים, היינו סיחון ועוג ומלכי כנען שהיו תקפו וגבורתו של עולם (ע"פ רש"י).

ופירושו ע"פ חסידות: בחינת 'קדמונו של עולם', שהוא מהותו ועצמותו יתברך שלמעלה מכל הגדרים של מעלה ומטה וכו', כי כולם אינם תופסים מקום אצלו להיותו למעלה באין ערוך מכל זה - הנה, דוקא הוא ביכולתו להימשך למטה מטה ביותר, וזהו 'ומתחת זרועות עולם', שמתלבש למטה מטה בהעולם הזה הגשמי.

ולמשל מה הדבר דומה: חכמת שלמה, שעליו נאמר 'וידבר שלשת אלפים משל', היינו, שהיה יכול לתת לכל ענין שלשת אלפים משלים כדי להוריד את הענין למטה ביותר, שמפני שהיתה חכמתו גבוהה מאד וללא הגבלות, לכן היה יכול להוריד את חכמתו למרחוק יותר, כי דוקא חכם גדול מאד יכול להסביר דבר חכמה לאיש פשוט ביותר, וגדלות ורוממות חכמתו באה לידי ביטוי דוקא בזה שיכול להסביר אותה לאיש פשוט ביותר.

(ע"פ תורה אור שמות)

5- 'וגם ערב רב עלה אתם' - העלאת ר"ב ניצוצות מגלות מצרים -

כתיב בתחילת הבריאה 'ורוח אלקים מרחפת על פני המים', ובספרי קבלה מבואר ש'מרחפת' אותיות 'רפ"ח מת', והם הרפ"ח ניצוצות קדושה שנפלו למטה ב'שבירת הכלים', ונקראים 'מת', כמובא בזוהר ש'מי שנופל ממדרגתו נקרא 'מת'.

ומניצוצות אלו נתברר בגלות מצרים ר"ב ניצוצות, ורק פ"ו ניצוצות נשארו להתברר בשארי גליות.

ועל ענין העלאת ובירור הניצוצות ממצרים נאמר 'וינצלו את מצרים', שעל כך אמרו רז"ל: 'עשאוה כמצולה שאין בה דגים, וכמצודה שאין בה דגן', והיינו שבנ"י ביררו והוציאו משם כל ניצוצי קדושה שהיו בגלות בתוך קליפת מצרים.

וזהו גם סוד הפסוק 'וגם ערב רב עלה אתם', ש'רב' כאן רומז לר"ב ניצוצות שנתבררו בגלות מצרים ו'עלה אתם', שנתעלו מגלותם בתוך קליפת מצרים ע"י העלאת וציאת בנ"י משם.

וגם על זה נאמר 'ויאמר ה' אלי: רב לך, אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה', ומבואר בספרי קבלה שבקשת משה ליכנס לארץ היתה כדי לברר את ניצוצי קדושה הנמצאים שם, והשיב הקב"ה אליו: 'רב לך', הלא כבר העלית ר"ב ניצוצין מן רפ"ח, ו'אל תוסף דבר אלי' אודות הכניסה לארץ לברר עוד ניצוצות, כי כבר ביררת את המגיע לחלקך (ע"פ מגלה עמוקות ואתחנן אופן נ"ח).

(ע"פ תורה אור שמות)